

OBSAH

		I. díl:		
Úvod	9	b) Hlavní kalidla	26	
Všeobecně o smaltu	10	Kysličník ciničitý	26	
Účel smaltování	10	Sloučeniny antimonu	26	
Historický vývoj smaltovací techniky	12	Sloučeniny zirkonu	27	
Smalt a jeho zhotovení	12	Sloučeniny arsenu	27	
A. <i>Vlastnosti smaltu</i>	12	Kostní popel	27	
Specifická váha	13	Kysličník ceričitý	27	
Tvrдость	13	Kysličník titaničitý	27	
Pružnost	13	Planová kalidla	27	
Pevnost v tahu a tlaku	14	4. Barvítka a látky vázací	28	
Tepelná roztažnost	14	Kysličníky kobaltu	29	
Tavitelnost	16	Kysličníky niklu	29	
Kalení	16	Kysličník chromitý	29	
Chemická odolnost	17	Kysličník manganičitý	29	
Tepelná vodivost	17	Kysličník železitý	29	
Elektrický odpor smaltu	17	Molybdenan amonný a sodný	30	
B. <i>Suroviny pro výrobu smaltu</i>	17	Vypalovací barvy	31	
1. Látky ohnivzdorné	18	Barvítka speciální	31	
Křemen	18	5. Pomocné látky	32	
Živec	18	a) stavědla	32	
Kaolin a hlína	19	b) ochranné soli proti rezavění	32	
Jiné nerosty — vápenec, pemza, čedič, žula	19	c) zvláštní přísady ke smaltům	33	
2. Tavidla	19	C. <i>Výroba smaltu</i>	33	
Vápno	19	Základní smalty pro železný plech	36	
Dolomit	20	Bílý základní smalt	37	
Magnesit	20	Barevné základní smalty	38	
Uhličitan barnatý	20	Základní smalty na litinu	38	
Dusičnan barnatý	20	Smalty na měď	39	
Uhličitan strontnatý	21	Smalty na hliník	39	
Kysličník zinečnatý	21	Krycí smalty pro plechy	41	
Kysličníky olova	21	Smalty pro kuchyňské nádobí	41	
Soda	21	Smalty na domácí a kuchyňské před- měty	42	
Potaš	22	Smalty pro kamna, pláště kotlů a nábytek	42	
Ledek sodný (chilský)	22	Barevné smalty	42	
Ledek draselný (indický)	22	Zvláštní použití transparentního smaltu	42	
Lithium	23	Smalty na ohrubách	43	
Borax	23	Matné smalty	43	
Kyselina boritá	24	Práškový smalt na plech	43	
Boraxová ruda	24	Kyselinovzdorné smalty	44	
Neobor	24	Práškové smalty na litinu	46	
Skelná moučka	25	Majolikové smalty	46	
3. Kalidla	25	<i>Smaltovací předpisy</i>	47	
a) Předkalovací materiály	25	Základní smalt na plech	47	
Kryolit	25	Modrý a černý základní smalt pro plech	48	
Chiolit	26	Šedý a bílý základní smalt na plechy	48	
Kazivec	26			
Fluorokřemičitan sodný	26			

Spékaný základní smalt na litinu	49
Základní smalt pro litinu	49
Bílý smalt pro kuchyňské nádoby (vnitřní)	49
Bílý smalt pro kuchyňské a domácí předměty	50
Bílý smalt pro smaltování plechů na kamna, kotle a nábytek	52
Smalt na plechy (syté barvy)	53
Práškový smalt pro vany, umyvadla atd.	54
Mokrý smalt pro litinu	54
Smalty majolikové	55
Kyselinovzdorné základní smalty na plech	57

Kyselinovzdorný smalt krycí na plech	57
<i>Technické propočty smaltu</i>	57
Výpočet složení smaltu (přísad).	58
D. Pracovní postup při výrobě smaltu.	60
Uskladnění surovin.	60
Odvažování a míšení přísad smaltu.	61
Tavení kmene (výroba fritty)	62
Vliv doby tavení na nanášení smaltu na předměty	64
Granulování smaltové taveniny	66
Tavicí pece	66
Mletí smaltu.	72
Suché mletí	75
<i>Postup prací při smaltování</i>	77

II. díl:

Smaltování železných a litinových předmětů	78
A. Zpracování předmětů před smaltováním	78
Zboží ze železného plechu	78
Zboží litinové	79
Žíhání a moření zboží ze železného plechu	82
Mořicí vany	85
Čištění zboží odmašťováním	86
Čištění litinového zboží	88
Bodové svařování a vyrovnávání plechového zboží.	90
B. Nanášení smaltu	90
Mokrý nanášení	91
Jiný způsob mechanického nanášení mokrého smaltu	94
Sušení povlaku smaltu	94
Vypalování smaltu	106
Soudržnost základního smaltu s plechem	106
Vypalovací pece	108
Speciální vypalovací pec s otočným jádrem	116
Vypalovací rošty a nářadí.	108
Zasouvací zařízení	112
Vyrovnávání vypáleného zboží.	121
Vypalování při použití dvou roštů	121
Zvláštní druhy smaltů	125
Tygrovitý smalt	125
Tankový smalt.	125
Svícivý smalt	126
Mramorový smalt	126
Síťový mramor.	126
Kropenatý smalt.	127

C. Suchý způsob smaltování.	127
Zařízení pro práškové smaltování.	128
<i>Příklad hledání správného smaltu na litinové vany</i>	129
Smaltování ponořováním v práškovém smaltu.	138
D. Malování	138
Smaltové barvy	140
Fotografie na smaltových výrobcích	141
Šablony	143
Šablonový tisk.	143
Třídění smaltovaných výrobků.	145
Manipulace s výrobky a jejich čištění	145
E. Chyby smaltu a jejich odstranění.	147
1. Chyby zaviněné plechem nebo litinou nikoliv smaltem	147
2. Chyby vznikající zpracováním zboží	148
3. Chyby vzniklé falešným složením základního smaltu.	149
4. Chyby vzniklé nesprávným složením krycího smaltu	150
5. Vlasové trhlinky	151
6. Bublínkové čáry	152
7. Černé body ve smaltu	152
8. Oka ve smaltu	152
9. Svinování smaltu	152
10. Vycezeniny strusky	153
11. Válcovací jízvy	153
12. Obsah uhlíku.	153
13. Rezavá místa v základním smaltu	154
14. Chyby vzniklé ze zbytků kyselin od moření	154
15. Vlnitý smalt	154
16. Nestejnoměrný vzhled.	154
17. Voštinové obrazce ve smaltu	154

18. Chyby vzniklé nadměrným množstvím živce.	154	3. Tepelná roztažnost	188
19. Chybné vypalování	154	4. Tavitelnost smaltu	191
20. Křídový smalt	155	5. Zkoušení žáruvzdornosti nádobí	192
<i>Tvoření šupin v základním smaltu.</i>	155	III. <i>Chemické vlastnosti.</i>	193
1. Vyjasnění pojmu šupin	156	1. Zkouška kyselinovzdornosti	193
2. Mínění odborníků a závodů o vzniku chyb	158	2. Odolnost smaltu proti vodě	193
3. Plech pro smaltování	159	3. Odolnost proti louhům	194
a) Chemické a fyzikální zkoušky	159	4. Zkouška jedovatosti	194
b) Metalografické zkoušky	159	IV. <i>Optické vlastnosti.</i>	195
c) Určení plynného obsahu	160	1. Index lomu	195
4. Smaltovací zkoušky	160	2. Zakalení.	195
a) Vliv mořicího procesu	161	3. Lesk	196
b) Vliv vypalovací atmosféry	163	V. <i>Určení výkonnosti spalování.</i>	197
c) Vliv přísad při mletí	165	Přístroje	198
d) Stav tavení základního smaltu	167	Zjištění CO ₂ , CO a O přístrojem Orsat	192
e) Vliv vypalovací doby a teploty	168	Jak se pracuje s přístrojem Orsat	200
f) Vliv jemnosti mletí	169	VI. <i>Posuzování soudržnosti základního smaltu s plechem pomocí fotometrické metody.</i>	205
g) Vliv kritického množství přísad při mletí	171	VII. <i>Příklad zkoušení soudržnosti základního smaltu s plechem a náhrada vázacích oxidů jinými surovinami.</i>	213
h) Zkoušky s plechem žíhaným ve vakuu	171	VIII. <i>Bezborový základní smalt s použitím odsířené strusky.</i>	220
5. Mikroskopické zkoušky	171	G. <i>Provozní kontroly.</i>	221
a) Změna složení plechu při smaltovacím procesu	171	1. <i>Kontrola smaltovací hmoty.</i>	221
b) Metalografické zkoušky šupin	173	a) Jemnost mletí	221
6. Další smaltovací zkoušky	172	b) Hustota smaltu	222
7. Tvoření vrstev základního smaltu	174	c) Specifická váha smaltové břecčky	222
8. Tvoření krystalů ve smaltu	176	d) Síla nánosu	222
9. Povrch plechu	172	2. <i>Kontrola pecí.</i>	223
a) Moření různých plechů	176	3. <i>Kontrola mořicích lázní.</i>	224
b) Provozní zkoušky	176	4. <i>Jednoduché zkoušky surovin smaltu.</i>	224
Souhrn	178	Potaš	224
<i>Odsmaltovávání výmětů.</i>	188	Náhražková potaš	226
<i>Zužitkování odpadních vod z mořírny.</i>	122	Soda	226
F. <i>Zkoušení a zjišťování vlastností smaltu.</i>	181	Náhražka sody	228
I. <i>Mechanické vlastnosti.</i>	182	Glauberova sůl	228
1. Specifická váha	182	Vápenec	229
2. Pevnost v tahu	182	Witherit	230
3. Pevnost v tlaku	183	Suřík	230
4. Pružnost	187	Kysličník zinečnatý	231
5. Tvrdost	183	Kyselina boritá a borax	231
6. Napětí ve smaltu	183	Písek	232
7. Pevnost v ohybu	184	Kaolin a hlína	232
8. Pevnost proti úderu	184	Živec	234
9. Opotřebitelnost	186	Kryolit	234
10. Odolnost proti vlivům povětrnosti	187	Umělý kryolit, náhražka kryolitu	235
II. <i>Tepelné vlastnosti.</i>	187		
1. Specifické teplo	187		
2. Tepelná vodivost	187		

Kazivec	235	Sloučeniny mědi	239
Kostní popel, guana, fosforečnan vápenatý	236	Sloučeniny stříbra	239
Kysličník cíničitý	236	Sloučeniny zlata	240
Barvítka a čisticí látky	236	Sloučeniny selenu	240
Sloučeniny železa	236	Síra a sloučeniny síry	241
Sloučeniny manganu	237	Kysličník arsenitý	241
Sloučeniny chromu	238	Kysličník antimonitý	241
Sloučeniny kobaltu	238	Ledek a náhražky ledku	241
Sloučeniny niklu	239	Literatura	242
		Abecední rejstřík	243